

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 22. Quidquid à nobis sumpsit, nobis reddit multò perfectiùs, id agens quod mulier cum fermento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

Gal. 8. 17. ritum impugnent. *Caro concupiscit aduersus spiritum*, &c. manifesta sunt opera carnis: quae sunt: fornicatio, immunditia, impudicitia, &c. Nulla radix tam peruersos protrahit pampinos, nullus campus ita pungentes & nocuos germinat spinas ut maledicta caro, quae etiam, crebris beneque culta penitentis, leuius, & mortificationibus spinis illis molestat pungitque spiritum hanc sententiam in se maledictionem Gen. 3. 14. a Deo inflictam. *Spinis & tribulis germinabit tibi*, &c.

VIII. Quid agit Deus? nostrum cupit remedium, aereque tatis moderi malis. In se hanc carnem nostram assumit, diuinam suam illi virtutem communicat, sibi illam incorporat, esse sumum diuinum illi tribuit, quod sit ut ab omnibus his Lazaris & tribulis emundetur, caro fiat ipsis talis stellisque mundior, atque ipsis Seraphinis multo perfectior, fons & principium gratiarum, virtutum, bonorum operum & vitae beatitudinis. Caro est Deificata, altius multo quam ipsi Angeli Spiritualizata, atque hoc modo dispositam eam nobis reddit, ut ita nostra sit, ut eam comedamus nobisque incorporemus, & per eam nostra reparetur, diuinamque vitam obtinere nos. *Caro mea verè est cibus*, &c. qui mandum in eam carnem, &c. *uiuus in aeternum*: retum est, o mortales, quod vestram allumpsi carnem, meamque reddidi, *Caro mea*: porro uno eo animo, ut eam mihi omnino reseruem sed ut in ea facta, & virtute diuina dotata ad vos per me reueniat, quatenus per hanc vestra restitueret.

IX. Apposuit Christus seipsum comparat in multitudine apti, vtrum particulariter in opere huic animalculo principali, quam idcirco, commendat Spiritus sanctus. In hortum tuum aduolat, floribus insidet purpuribus, rosemque ex illis exsurgit caelo deciduum. Nunquid contra illam expositus, quasi quod tuum est hortique tui sibi scripturae? Porro nullo iure niteris: quia illud ipsum, quod ex horto sumpsit, tibi reddit in melius commutatam. Rosem colligit indigestum, quod non aliud est quam mollis aqua, nullius utilitatis. Hunc autem sibi incorporat atque in stomacho suo digerit & condentat ut inde mel conficiat suavissimum, atque in illa dispositione & prerogativa perfectius tibi reddit in aliam miro opere compositum, quo cunctos opificum stupetacit intellectus, cum videant tali hoc arte dispositum, ut nequeant ad illud primorum artificum ingenia atresque conscendere.

Hoc ipsum diuina illa & argumetosa apis confecit: Etenim in hortum descendens mundi huius, superinsedit flori pulcherrimo & purissimo viscerum Virginis intemeratae. Inde rosem sibi collegit purissimae suae carnis, quem sibi sic incorporauit, sic ut illam diuinam reddiderit, eoque exulterit ut diuinum esse participarit. *In quo Coloss. inhabitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter*. O qualiter illam digessit & sursum exulterit est etenim verè caro Deificata, atque sanctissima huic communicat humanitati, suprema illa & eminentia dona gratiarum & gloriae: ut nondum illa sola plura contineat, quam omnes Angeli, sed ipsa sit potentis omnium eorum seaturigo. *De cuius plenitudine nos omnes accipimus. Ioan. 1. 16.* hac igitur forma dispositam donisque talibus locupletem illam nobis remittit mel factam suauissimum gratiarum omnium, in admirabili illo alicari sanctissimi Sacramenti, idque tantoprae cellens artificio ut nec ipsi primi Seraphinorum intellectus, modum eius intelligant. Hic attende qualiter, *totum quod de nobis assumpsit, totum nobis contulit ad salutem*. Considerata quanta dicatur hoc veritate. *Ecce Rex tuus venit tibi*.

S. 22. Quidquid à nobis sumpsit, nobis reddidit multo perfectius, id agens quod mulier cum sermone.

VT autem hoc exponam, in more habeo notare, quod dum legis Euangelium S. Ioannis atque ad illa accedis verba planè mystica, quae ut audis, plus a quo est, ut in terram cernuus procumbas: *Verbum caro factum Ioan. 1. 14. est & habitauit in nobis*. Non ibi haereas, quod significant verbum diuinum, de nobis nostram sumpsisse carnem, nostramque humanitatem, quae vestitum habitauit hactenque nobiscum: sed ulterius progredere, illaque his adiunge, quae idem Euangelista scripsi inferius à Christo prolata. *Caro mea verè est cibus, &c. accipite & comedite. Ioan. 6. 35.* Quibus videbis quod licet aliquid sumpserit de nobis, hoc fecerit, ut illud ipsum quod à nobis sumpsit, traderet, hac etenim mente sumpsit hoc, ut nobis redderet. Nonne credo sentum mirabilem illius parabola de fermento, quae duo referunt Euang. D. Marth. & Luc. quae Christus exponere voluit prechata regni sui caelestis, quod est Ecclesia. Sacramenta. *Simile est regnum caelorum, fermentum, quod accipituri quatuor ascibit in farina*.

Lib. 3 de doctrina Christiana.

Fermentum variã significat. Ita fermentum si specles amaritudinem, quã corruptipit & acidam reddit toram massã, res designat malas, atque ve tale secundam D. Augustinum, Christus produxit ve Symbolum superbia, vanã gloriã & hypocrisis Pharisæorum: Hęc etenim est quã honorum operum corrupit emolumentum: Attendite à fermento Pharisæorum, quõ liquidõ patet quantis polleat viribus hoc vitium, ve nostras euerat & eueret. Et in quantum hoc habet boni, quod fermentet massã, suoque calore massã digerat indigestionem, res significat ita bonas, quales sunt erimia fidei nostrã: mysteria: vnde illo vitur Christus ad eorum explicationem. Referunt Evangelistã D. Matth. & D. Lucas, quõ die quodã dum turba plurima conueniret, & de ciuitatibus properaret, ve audiret verbum Dei, diuina illi regni celestis apertit mysteria, idque variis parabolis & rerum similitudinibus, quas ipsi prã manibus habebãnt, sepe numero, vocem replicans regni celotum, quod, sicut diceamus, nunquam ad eorum accesserat auditum.

¶ I. Cur Chr. istus captauerit attentionem. Luc. 17. 20.

farina facti tritibus donec fermentum est totum. Præmonet nos D. Augustinus: quod sicut in sacris literis, aliquando Leo, in quantum fertitate, & immanitate crudelis, demoneum significet, Tyrannosque Principes: & si specles eius magnanimitatem, roburque Regum, Christum denotat, viros eminentes, & pietate spectabiles: significat. Ita fermentum si specles amaritudinem, quã corruptipit & acidam reddit toram massã, res designat malas, atque ve tale secundam D. Augustinum, Christus produxit ve Symbolum superbia, vanã gloriã & hypocrisis Pharisæorum: Hęc etenim est quã honorum operum corrupit emolumentum: Attendite à fermento Pharisæorum, quõ liquidõ patet quantis polleat viribus hoc vitium, ve nostras euerat & eueret. Et in quantum hoc habet boni, quod fermentet massã, suoque calore massã digerat indigestionem, res significat ita bonas, quales sunt erimia fidei nostrã: mysteria: vnde illo vitur Christus ad eorum explicationem. Referunt Evangelistã D. Matth. & D. Lucas, quõ die quodã dum turba plurima conueniret, & de ciuitatibus properaret, ve audiret verbum Dei, diuina illi regni celestis apertit mysteria, idque variis parabolis & rerum similitudinibus, quas ipsi prã manibus habebãnt, sepe numero, vocem replicans regni celotum, quod, sicut diceamus, nunquam ad eorum accesserat auditum.

que colligentis? Dicendõ: Cui simile asimabo D. Pet. regnum Dei, appendit animos auditorum & etc. CHRYSOSTOMUS reddi supere toto, quid regno Dei, quã in Sermon. 29. perio diuino, valeat computari, atque illi mentis permulsa & magna persuasibus coli, Dominus in hospitio pauperis manu paros Cœliaria mulieris, regni sui inuenit & sermas exemplum dicendõ: simile est fermento.

Hęc est illa Dei inquit prefasus uocifer) semper laudanda misericordia: venit præceptor dominus nesciam populum sublimiori præstantem illis vultu ingenio doctissimoque conspicuum, altioribus ingens adque ac singularibus studiis promotum: sed tunc duxerunt eam etiam vilem & abiectam rudiorum ingenij similitudine acque hebetem, cuius nunquam studium volgare domus sua transcendit. Si celestia declararet mysteria sumptis similitudinibus ex diuina suã cellu diuina reconditis mylteriis: vel iis que in interioribus Regum aguntur peccatis: vel ex pretiosissimis quibuslibet domorum maxime diuinarum: vel de subtilioribus nature operibus: Hęc philosophos intelligeret, caperet nobilitate, sciret diues, & penetraret naturalium inquit secretorum: Non stipes hispidus, nõ teret truncus, non pauper, non de grege quis ordinarius, qui præter ea que inter manus habet nihil agnoscat aliud: idcirco hildem ipsis magis communibus atque ordinariis suis explicat altissimos conceptus, sumpta similitudine de feminã, de grano synapis, de piscatore laxante retia & de adu domestica nempe fermento, quod mulier vulgaris & infima famula tua vestiat teritque manibus, cui quid cum illo vel quid ex illo fiat, cognitum esse nouimus. Bonus Dominus amatior suorum Christi regni similitudine seriat, variat comparationes, quos non de oculis sumis, non capiat de celestibus, sed profert de quocidiano usu, de communis conuersationis propozis, ve ad omni genus hominum perueniat, quod est omnibus profuturum. Si quid de diuinitatis oculis, si quid de secretis regalis, si quid de penetrabilibus diuini offerret in medium, hoc nescires pauper, non caperet mediocritas, notum simplicissimis non haberes. Nunc vero loquitur nos a diuini, vestiat a pauperi, omnibus uita ipsius necessitate vernacula: quia homo in Dei uocatione queritur, non discernitur in eius uoione persona.

Hęc similitudine fermenti, quã est magis 69 domestica, plana & humilis, quam frequentius I. V. inter manus etiam ancillarum tangis, atque cuius dentius omnium patet oculis, nullum etenim la hanc fiet, qualiter modicum fermenti magnã quantitate iniectum massã totam illam fermentet, nem de hac inquam similitudine declarat Dominus goetur, profun-

ferentissima regni sui id est Ecclesie mysteria. D. Chrysostomus per fermentum Apostolos intelligit: cum enim non nisi modicum essent fermenti, quid commode, nullius dignitatis, diuina hoc fermentum sapientia ad mundi utilitatem. D. Ambrosius a per illud fidem interpretatur, quae cordis hominis incorporata, totum fermentat hominem. D. Cyprianus & praedicationem capit Euangelicam. Deique verbum: quod in principio sui tantillum existens, omnem de terra abstulit crudelitatem infidelitatis. D. Petrus Chrysol. e. & D. Cyrillus Alexandrinus d. ille latine Ecclesie Doctor eloquentissimus, hic autem orator Graece disertissimus, intelligunt de duobus altissimis ac sublimissimis Sacramentis: quae Deus in Ecclesia sua operari dicitur. 17. quatuor est: verbi scilicet incarnatione, atque venerabilis Eucharistiae institutione. Conueniens autem esset ut vnum cum altero conuenerent.

Non erat Domino satis sic generalibus terminis proponere fermentum, sed in particulari commemorata quomodo fit, & quis illud componat, nempe mulier: vbi, scilicet in massa ex farina tribus congesta farinae: qualiter illud apparet, scilicet abscondendo & masse incorporando: quis sit illius effectus, is nempe: ut totam massam fermentet. Circumstantiae sunt haec, quibus licet aliqui opinentur non multum inhaerentiam: sancti tamen Patres illas expendunt, velut ab ipsa diuina sapientia prolatae itaque inhaerentia diuinae explicandis. Adest famula tua & tra tumit farinae mensuras, easque cribrat, florem eliciens purissimum ex furfuribus immundissimis atque asperioribus, indeque massam componit. Haec ita composita cruda est & indigesta, ut non solum panis qui ex illo pinsetur stomacho non quadret: verum & illum exacerbet & commotiones excitet principium infirmitatis, imò etiam materiam suggerat generantis vermicibus. Qualiter fermentabitur sumit fermentum illi que intieit, totum inuoluit, commisceat, & incorporat, hoc fermentum totam praeparat massam, suoque calore illam digerit & fermentat, ut inde panis coquatur vitæ nutrimentum. Hoc opus non terminatur insuper & de hac massa iam fermentata, fermentum componit, atque ex eo tribuit vicinæ, & alteri ut in sume. Angelorum massae fermententur. Notandum hic cum D. Petro Chrysolologo mysterium incarnationis. Adco hoc eminens est ut optime de illo dixerit D. Maximus. *Latius etiam ipsos Angelos inuestigabili Domini conceptio atque modus. Idem Hieron. Bap. de la Nua. Tom. II.*

circò caelestis Princeps quaesuit à caelesti illo Paranymphe Gabriele eius mysterij annuntiatore: *Quomodo fiet istud: Quam ille remisit ad opus Spiritus S. dicendo Spiritus S. superuenies in te, &c.* Illud igitur expositum habe symbolo fermenti. Quod fuit illud mysterium? Sumptis diuina sapientia, per mulierem indicata, tria farinae: quoniam sunt haec farina? nonnulli respondent esse tria illa, de quibus nostra componitur humanitas, spiritum, animam, & carnem, quae D. Paulus inuuit dum ait: *Ut integer spiritus vestet & anima & corpus seruetur.* Quoniam sunt haec spiritus est anima secundum quod est rationalis: anima est ea ipsa secundum quod sensitua: corpus est caro quae vitâ viuic vegetatiuâ. Et declaratur ad rem à Magistro Theologiae primario mysterium illud euolvente. Ita quae massam componere ex facis tribus, fuit ad Theoph. componere humanitatem quandam, perfectam intellectu, sensibus, & oënie. D. Aug. opinatur tres has mensuras totam significare naturam humanam, quae conseruata fuit in tribus illis Noë Filiis, Sem, Cham & Iaphet, ex quibus tota mundi est generata progenies. *Tria facta sunt de verbis unum genus humanam in tribus Sem, Cham, & Iaphet.* Idem opinatus est D. Hieronymus.

Per hoc declarate voluit Dominus eminentissimum Incarnationis suae mysterium, & totum hoc quod dixit Euangelista verbis illis profundissimis: *Verbum caro factum est & vidimus gloriam eius, gloriam quasi unigeniti à Patre plenum gratia & veritate.* Formauit diuina sapientia humanitatem quandam absolutam & quae vices suppleat totius humanae naturae sumptis illam cribro expurgatam puram & ab omni furete desecratam, ne dum peccatorum sed etiam carnalium immunditiarum, in quibus omnes concipimur: quia illam formauit ex sanguine purissimo illius, quae ipsos caelos mundicie superabat Virginis Mariae, purissimae. Commisit illam in ventre ipso sole puriori, in ventre virginali. Vides hic massam quae de tribus resublet facis, spiritu, anima, & corpore. Quia vera est humanitas, quae esse habet intellectuale, sensibile & ex carne, quae totum esse naturae hominum in se complectitur: porro ipsa ex natura sua cruda erat atque indigesta & necdum fermentata. Quomodo fermentata est: abscondit in illa mulier fermentam totumque ei incorpauit.

Ecce cum D. Petro Chrysol. opus sapientiae diuinae praestantissimum. Quod est fermentum, nisi verbum diuinum, & persona eius dignissima.

per
di
cic
lona

ma? hæc enim est quæ totum fermentat & omnibus ita esse, virtutem, & perfectionem. *Omnia per ipsum facta sunt.* Vniatur hoc fermentum huic massæ, vniatur verbum diuinum huic humanitati, illi incorporatur, illamque totam sic penetret, vt caro fiat. *Verbum Caro factum est.* Hoc modo illam fermentat, tantaque perfectione cumulauit vt tota ipsa facta sit diuina, diuinoque esse præstantissima. *Donec fermentatum sit totum:* Quò humanitas hæc reddita est sanctissima tantaque perfectione cumulata, vt nec ipse Deus tota sua omnipotentia potentissimus præstantiorem illi dare poterit, nec eam ad altiore euehere celsitudinem: quia anima, corpus, ossa, & caro ita vnita fuerunt personæ verbi Dei: vt ipsum Dei esse participauerint, intellectus luce gloriæ beatæ redditus est perfectissimus; voluntas amore & gaudio beatifico. Tandem illa humanitas, tot perfectionis effulsi prærogatiuis, vt tota esset eorum fons & fœdus: solo oculorum intuitu illuminare poterat animas, sicut Petrus: solò sub verbo potens erat suscitare mortuos, saluâ suâ impertiri cæcis oculos, vestis suæ hinc omnes curas languores. Vnde addere poterat D. Ioan. *Vidimus gloriam eius quasi vnguentis à Patre plenum gratia & veritate:* & postmodum scribere Apo. Colos. 2.9. *In quo inhabitat omnia plenitudo diuinitatis corporaliter.*

Ipsa quoque caro diuina efficitur, & diuina essentia, diuinæque præfulget virtute. Audiamus D. Petrum Chryzologum hoc mysterium exponentem. *Maria huius fermenti impletur.* *Ysol. 99. & humanam carnem in alio Virginis caelestem totam conspersit in massam.* Notemus insuper cum D. Chryzostomo verbum quo Dominus vituit. Non dixit, *appropinquauit*, sed *abscondit.* *Mat. 23. 35.* abscondit in massa fermentum: quia persona verbi diuini, eius diuinitas, Maiestas, celsitudo & diuinitas, ita abscondita mansit vt dicere poterit vates Evangelicus: *Verò in eis Deus absconditus.* Grande mysterium: verumtamen non illi inhæreas: si namque hoc solum attendis, iudicabis quòd Deus de nobis sibi nostram assumpsit humanitatem, eamque sibi vnita habeat, qua Dei natura ita formosa redditur, vt eam semper Angeli videntes videre desiderent: Transi ulterius & audi D. Iosueum: *Da plenitudinem eius nos omnes accipimus,* atque intellige, quòd de nostro assumpsit nobis cessit in eum modum; quomodo hoc intellecto? progredere in ipsa actione fermenti: mulier etiam, quæ

cum illo massam fermentat ex eadem ipsa massam fermentata, & facta iam fermentum dispertit & tribuit huic & illi vicinæ quatenus vnaquæque massam domi suæ erudam & indigestam fermentet.

Contemplete: (sic sicut D. Cyrillus) mysterium mysterium sanctissimi Sacramenti. Mysterium. Habet quisque in se massam carnis suæ humanitatem inquam indigestam & crudam, principium turbulentorum motuum contra spiritum, massa est hæc ex qua peccatorum vermes oriuntur: hanc acriter seniebat David dum diceret: *Eccc in iniquitatibus conceptus sum & in peccatis concepit me mater mea.* Et Apostolus Paulus: *Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ, & captiuam me in lege peccati,* &c. quomodo fermentabitur? ad hoc accurrit mulier sapientia Dei, atque ex illa massa fermentata diuinæ personæ quæ est in illa abscondita, diuidit eamque tibi & tibi offert, atque liberaliter imperit, dicendo. *Caro mea Iosue. 6. 33. verè est cibus.* Hæc caro de se massa est indigesta: porò illam meam reddidit, in illa, abscondens diuinum esse, quo tota ita perfectior & fermentatur vt realiter sit diuina. Ex illa fume illamque incorpora huic massæ crudæ & indigestæ carnis tuæ & humanitatis: *Accipite & comedite, hoc est corpus meum.* Illam sumit, eam enim fermentum efficacem, vt totam fermentet massam ex tribus fatig mensuris compositam. quatenus spiritus tuus eleuetur, fiatque caelestis, animæ tuæ vita tribuat æterna; temperetur, reficiatur, & corrigatur corruptio, atque peccantes carnis tuæ motus cohibeantur. O quam latus hic nobis aperitur campus, quò præstantissimos huius diuinissimi Sacramenti in toto homine declaremus effectus: *Fermentat seum,* spiritum, animam carnem, intellectum, voluntatem, potentias rationabiles, irascibilem, & concupiscibilem pariterque sensituum. Non videtur D. Ambrosius hæc explicatio displicuisse, qui eandem parabolam declarans per mulierem in fermento massam abscondentem SS. Ecclesiam intelligit, dicens: *Sauilla Ecclesia, quæ ipse Iesus mulieris Evangelicæ figuratur, cuius farina nos sumus Dominum Iesum in interioribus nostræ mentis absconditis, donec animi nostri secreta penetrata calor sapientia caelestis adducat.* Verumtamen, quæ nobis ferunt solummodo spectemus, & in eo ipso pateat, quòd iste Rex supremus, si de nobis accipiat, nobis omnia referat ad emolumentum, & dicere possit Propheta liberrimè: *Eccc Rex tuus venit tibi.*